

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 23. avgusta 1920.

Št. 187.

Usoden poraz ruske sovjetske vojske.

Poljaki zavzeli Brest-Litovsk. — Vspehi naših čet na albanski meji. — Zmaga komunistov v Beogradu.

Železnica Maribor—Murska Sobota.

Z izgubo Radgone je naša država izgubila direktno zvezo Maribora in okolice s pokrajinami v Prekmurju. Nemška Avstrija je sicer v smislu St. Germainse pogodbe dolžna dopustiti neoviran promet po železnici Špilje—Gornja Radgona, ki teče večinoma po nemškem ozemlju. Toda ne smemo si prikrivati, da je to razmerje nenaravno in da v slučaju vojne nevarnosti lahko postane usodepolno za celo Prekmurje. Vsaka država mora stremeti za tem, da ustvari v vseh svojih pokrajinah čim najugodnejše prometne zveze, ki so predpogoj za vsak gospodarski napovedek. To mora storiti v prvi vrsti iz gospodarskih ozirrov. Ugodne prometne zveze, zlasti železnice so za državo kakor žile za človeško telo. Po teh žilah se vrši velikanski proces izmenjave blaga v državi. Ako ta proces ne funkcijonira, ako so prometne zveze slabe, je celo državno in privatno gospodarstvo slabo. Država s slabimi prometnimi zvezami je obsojena v gospodarsko stagnacijo. Ne smemo prezreti tudi strateških ozirrov. Ideja večnega miru

je še vedno samo ideja. Namesto pravice in resnice še vlada na vetu moč in nasilje. Najboljši dokaz za to so sklepi pariške mirovne konference, ki je zlasti nam Jugoslovenom povzročila toliko novih krivic, ki je pokazala evangelij prave svobode in enakopravnosti narodov in ki urejuje svet po starih makiavelističnih načelih spletk, laži in nasilja.

S temi dejstvi more računati tudi naša jugoslovenska država.

Ravno iz strateških ozirrov pa je železniška zveza Maribor—Sv. Lenart—Murska Sobota vitalnega pomena za našo državo. V slučaju vojne nevarnosti z Nemško Avstrijo in Madžarsko bi bil velik del Prekmurja in sosednjih obmejnih krajev brez vsake železniške zveze. To bi imelo nedogledne posledice za obrambo naše severne meje.

Za gradnjo železnic so v prvi vrsti odločilni računi o rentabiliteti. Naj se že zida železnica kot državna ali privatna, zajamčena mora biti njena rentabiliteta, ki je odvisna v prvi vrsti od množine in hitrosti blagovnega prometa. Splošno znano je, da osebni promet ne krije obratnih stroškov železnic, am-

pak samo tovarni promet. Gospodarske razmere v krajih, po katerih bi tekla železnica Maribor—Sv. Lenart—Murska Sobota, pa so tako ugodne, da ni nobenega dvoma, da bi blagovni promet zajamčil rentabiliteto te proge. Ti kraji so izredno bogati. Za izvoz pridejo v poštev ogromne zaloge kmetijskih pridelkov (žita, sadja, vina, živine) v Prekmurju, v okrajih Ljutomer, Gornja Radgona, Sv. Lenart, Ptuj in Maribor. Čisto gotovo je, da bi bila zajamčena rentabiliteta te proge in da bi se moralo polagoma misliti tudi na gradnjo železnice Gornja Radgona—Sv. Lenart—Ptuj.

Zavedamo se, da nameravane železnice ne bo mogoče zgraditi v prvih letih. Država nima denarja. Veliki akcijski kapital pa se raje investira v drugih gospodarskih panogah, ki nesejo več dobička. Vendar je treba že sedaj sprožiti misel, da se vrše vsaj predpriprave za gradnjo bodoče železnice Maribor—Sv. Lenart—Murska Sobota. Treba je zbuditi zanimanje za to akcijo med interesi in na odločilnih državnih mestih.

V to svrhu je sosvet trške občine Sv. Lenart v svoji seji dne 9. avgusta 1920 soglasno sklenil sklicati na dan 9. septembra 1920 dopoldne ob 11. uri zborovanje intere-

Franjo Pirc:

Zakaj me križate?

Bratje, vi črni in vi rdeči! Zakaj me križate? Zakaj me bičate danes s črnimi, jutri z rdečimi biči zaviti v nizkotne namene javnega zasramovanja? Kaj ne, vi ste prijatelji čisto osebnih napadov, za stvarno kritiko niste še dorastli in ker se ne zavedate, da se nikjer na širnem svetu tovariši količkaj dostojnih listov sami med seboj nikdar ne napadajo zgolj osebno. Bičajo in križajo pač drug drugega, toda je zaradi nasprotij nazorov strank in mišljenja, ki ga ta in oni tovariš zastopa; toda zgolj bičanje in križanje samo osebe radi osebe, to je v „prosvetljeni“ dobi 20. stoletja — kolikor meni znano, postalo moderno samo v krščanski in socialistični tiskarni v Mariboru. Za vsa doseganja zasramovanja in zasmejevanja nisem do danes iskal zadoščenja ne v listih, ne pri sodišču; zdelo se mi je, da bi bil z iskanjem vsakega zadoščenja za take vrste križanja vas še bolj ponižal, kakor — ste se že sami. In če sem danes na ta račun vendarle prijel v roko pero, storim ta samo v najboljšem namenu, da vas bratje, ste črni ali rdeči, opozorim, da sem brez vaših trudov in naporov že bičan in križan dovolj.

Bičan sem bil že pred skoro polstoletjem, ko sem še kot nezakonski otrok počival pod materinim srcem. In križan sem bil z vbogo materjo vred, ko sem na begu matere pod tujo streho kot sin hlapca in dekle zagledal luč tega — kakor sami veste, izprijenega sveta. In bičaji so me, in metali kamenje pred in za menoj, ko sem se kot sirota, kot beraček potikal od hiše do hiše. In bičali so me pod tujo streho, ko sem bil kot petletni siromaček odtrgan od svoje matere, ko so mi iz nežnega srca iztrgali ljubezen do matere, ko mi je bil vsak grizljaj trdega kruha že vnaprej proklet. Upam, da vi vsi črni in rdeči bratje, ki me še danes bičate in križate, ste imeli in imate svoj dom... jaz ga ves čas svojega dolgega življenja nisem še poznal — in ga ne bom! Če bi ne bil nobenega drugega gorja poskusil, če bi ne bil nobene druge krivice našega krščanskega in socialnega reda pretrpel, mislim, da sem s to grenko zavestjo: biti vse svoje življenje brez doma, bičan in križan dovolj. Upam tudi, da če se kdo izmed vas sme prištevati proletarcem, smem jaz o sebi trditi, da sem ne samo rojen, ampak že spočet proletarec. In ako me vaše bičanje in križanje boli v globini duše, me boli, ker čutim, da morda najmanjši proletarci bičate in križate enega največjih prole-

tarcev v naš proletarski armadi. Z največjo slastjo bičate in križate mojega avstrijskega „felbebla“. O vi ubožci, kako se ravno tu motite! Avstrijec sem bil, ker sem moral biti z vami vsem vred, „felbebel“ pa nisem bil nikdar! Vprašajte zadnjega kanonirja ali artilerista, če vam hoče kaj slišati o „felbeblu“. Če bi vi znali, koliko krivice avstrijskega militarizma sem pretrpel kot svoječasni ognjičar, potem morda bi znali premeriti globočino mojega studa do vsega kar diši po militarizmu, odkar sem ravno pred 20 leti izstopil iz avstrijske armade. In le tedaj bi znali tudi premeriti globočino mojega studa, ko sem po skoraj 15 letni svobodi ob izbruhu vojne že vnaprej kot srbofil zaznamovan, moral zopet v vojaško suknjo. Vprašajte dr. Sušteršiča ali njegove še zdaj v Ljubljani živeče, na visokih mestih stoječe sokrivnike nas kranjskih „srbofilov“, vprašajte jih, skoro gotovo vam bodo povedali, da sem se jim ob začetku vojne zdel tako nevaren, da me niti na bojišče niso pustili, ker so imeli zame pripravljen že ljubljanski grad in pod njim ležeče — strelišče. Vprašajte lopova, kateremu se imam zahvaliti, da so me nekega zimskega jutra l. 1915 kot hudodelca gnali iz Beljaka v Ljubljano — na to eskorto se bo še marsikateri Ljubljčanov spominjal —; moji straž-

sentov v društveni dvorani gostilne pri Arnušu pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, da se določi program za to akcijo.

Vabimo širšo javnost, zlasti časopisje, da širi zanimanje za to akcijo.

Sv. Lenart, dne 20. avgusta 1920.

Občinski urad Sv. Lenart.

Dnevne vesti.

Klerikalci in sokolska slavnost. Mi smo svojčas zavzeli stališče proti orlovski prireditvi, ki je bila v resnici samo klerikalno-politična prireditev. Saj je bil višek tabora politično zborovanje SLS pod osebnim vodstvom dr. Korošca. Kolikor niso prišli tiste dni ljudje na politična zborovanja, so prišli na božjo pot. Samo o telovadbi se ni ničesar opazilo, temveč samo naknadno pisalo. In ker smo to ves čas trdili in žigosali, se je razburil ves klerikalni tabor. Kako pa se obnašajo klerikalci danes, ko je sklical Sokol svoje čete na resnično telovadbo, pa samo na telovadbo, ne pa na strankine shode? Ogenj in žveplo bluje in spušča take trditve o Sokolu in njegovih vodilnih možeh v svet, da se vse temu podlemu početju samo pomilovalno smeje.

Podlo beganje kmetskega ljudstva. Se čuje sicer kot bajka, ampak nam je za posledice, ki se že zdaj kažejo med našim kmetiskim ljudstvom. Iznašli so naravnost satansko budalostno laž. Kako bi »Sokola« še bolj osovražili pri kmetiskem ljudstvu. Pripovedujejo namreč, da bodo Sokoli, ko pridejo v Maribor, vse pobili, kar ni Sokolsko. Kaj ne, človek ko to sliši ne ve, ali bi se tej podlosti bolj smejal ali jezil. Žal pa, da to podlo obrekovanje rodi med kmetiskim ljudstvom v okolici že svoje sadove, ki jih naj občuti tudi ves Maribor. Strahopetne žene že zdaj tarnajo, da se v soboto ob prihodu Sokola ne bodo upale na trg. Prosimo vse one, ki slišijo razširjati te podlosti, naj vsak tak slučaj javijo nam ali zanesljivi osebi svoje okolice.

Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu. »Straža« od 9. avgusta 1920 je odgovorila na naš članek glede grozečega poloma gori- navedenega zavoda, kakor je bilo pričakovati. Vsak najmlajši kaplanček je rojen finančnik in politik, kdor ni njihov pristaš pa je seve kopitar. V tem slučaju pa je zadela kriška »Straže« ne naše pristaše, marveč g. dr. Vebleta. Interes našega ugleda kakor stvarni položaj nas sili, da bodemo indiskretni. Zahvali se naj g. dr. Veble pri dopisniku »Straže«. Nekaj tednov pred obelodanjenem našega članka je pravil g. dr. Veble g. Davorinu Poliču da mu je izročila okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu izterjavo njene hranilne vloge pri hranilnici v Niedereinsidlu na Češkem ter da je ta zavod odgovoril, da

niki v ljubljanski domobranski vojašnici še žive, ti vam lahko povedo, kako so me bičali in križali v negotovosti zakaj sem pravzaprav postal jetnik.

Veste zakaj? Takratni stotnik Napoleon vam lahko potrdi: samo zaradi znane »rdeče škofove brošure«, ker sem jo 3 leta pred vojno prelevil — v zeleno. Da sem bil urednik »Jutra« in sotrudnik »Dneva«, to so mi pridedjali za nameček. V zadoščenje za to krivico so mi par mesecev pozneje ob izbruhu italijanske vojne kot ognjičarju poverili poveljstvo baterije na skrajni točki druge obrambne črte, dočim so nadporočnikom ista poveljstva izročali zdej proti Beljaku. In ko sem se drznil povedati, da je postojanka naravnost samomor za celo baterijo, sem postal v celi armadi zaznamovan kot eden prvih boljševoikov, katerega so brzozjavno odpoklicali v prvo ognjeno črto na koroške planine k priznani najslabši bateriji cele armade. 7 mesecev pozneje so mi na bojišču v Galiciji grozili z — vrvjo, ker sem se drznil v pismu na nek list razkrinkati sleparije avstrijskih oficirjev napram stradajočemu moštvu. Ves prelepi mesec maj 1916. leta so me držali zaprtega v vasi,

hoče izplačati to vlogo le v bankovcih avstro-ogrske banke. Obrnil se je radi tega do našega poslanika Ivana Hribarja a to brezuspešno, ker je g. Hribar označil stališče hranilnice v Niedereinsidlu z ozirom na neko obstoječo naredbo kot pravilno. Ker tedaj ni imel zaželjenega uspeha v Pragi obrnil se je z neko vlogo na naše finančno ministerstvo. Toliko g. dr. Veble. Ker nismo imeli niti najmanjšega razloga dvomiti na resničnosti njegovih besed smo obelodanili naš članek z namenom, katerega smo tudi tam navedli. Da so postali vlagatelji razburjeni ni naša stvar. Pomiriti jih tudi ne more članek »Straže« ki je v bistvu moral priznati resničnost naših navedb. Glede popularne varnosti okrajne hranilnice pri več milijonski zgubi pa si naj napravi presodek vsak sam če izve, da znaša cela dokladam podvržena davčna moč okraja približno 65 tisoč kron.

Borštnikov spomenik. Dne 24., 25. in 26. t. m. se predvaja v Mestnem kinu veleznimiv Borštnikov film »Brišem in sodim.« Ravnateljstvo Mestnega kina je na iniciativo tukajšnjega »Udruženja SHS igralcev« odločilo, da odpade del čistega dobička za Borštnikov spomenik.

Višji šolski svet je na svoji zadnji seji dovolil vsem šolam, ki bi imele končati šolsko leto koncem tega meseca, da z ozirom na delegacijsko zborovanje učiteljske »zaveze« in Solski zlet v Mariboru sklenejo šolsko leto že 26. t. m. Učiteljstvo na šolah, kjer traja šolsko leto preko 1 septembra ki se udeleži mariborskih prireditev dobi za dotične dni dopust.

O poslovanju verižniškega urada smo prejeli nastopno uradno obvestilo: Pri združnici državnega urada zoper navijalce cen, verižnike itd. ki je začela poslovati v Mariboru dne 14. p. m., je bilo vloženi v prvem mesecu njenega obstanka 125 prijav. Na podlagi istih se je izrečlo 25 kazenskih razsodb radi navijanja cen, 6 radi neoznamovanja cen, 16 radi prekoračenja oblastveno določenih cen, 39 radi veriženja, 30 radi tihotapstva, 2 radi prekomernega zaračunavanja za osebno obrtniška opravila in 7 radi drugih prestopkov. V zadnjih dneh so se zgodili sledeči posebno zanimivi slučaji: Dne 14. t. m. je bila ustavljena radi poskusa tihotapstva precejšnje količine klobas in jajc oseba, pri kateri se je našlo ponarejen žig občine Rogatec, s katerim so se žigosali 1 in 2 kronski bankovci. Kaznovan je bil tuuradno radi poskusa tihotapstva na 1000 kron globe in 15 dni zapora. Radi zlorabe žiga se bo imel še zagovarjati pri sodišču. Dne 18. t. m. so bile ustavljene u neki gostilni v mestu 3 osebe ki so verižile s saharinom, od katerega se je zaplenilo 14 kg. Kaznovani so bili na globo 1000, oziroma 5000 kron in 8 dni oziroma en mesec zapora. Ker so istočasno zakrivil tudi dohodarstven prestopok, se je zadeva

katere so obstreljevali 2 km oddaljeni Rusi, katerih ofenzivi ob Stripi se imam zahvaliti, da so me namesto na vrv poslali zopet kot poveljnika baterije v najbolj ogroženo, najbolj zloglasno honvedsko postojanko in sicer z izrecnim poveljem, da imam za slučaj prodiranja Rusov kot zadnji vztrajati na svojem mestu. Še danes vidim v duhu zlobni nasmeš nemškega krščanskega socialista poveljnika, ki se ni ženiral me tudi z besedami zagotoviti, da bo častneje za me, če končam pod ruskimi krogli kot pod avstrijsko vrvjo. Tam sredi strelskih jarkov sem nevarno zbolel, brez vsake pomoči ležeč skozi 10 dni v strelskem jarku, obstreljevanem od Rusov, na katere smo mi streljali v razdalji 1800 korakov.

Ne bom pravil, kako sem se rešil; ne bi tudi tega vsega pravil, da me ne bičate tudi z zasmehom, češ, da sem ves čas vojne v zaledju imponiral s svojo »felbebel-Strammheit«. Se Vam ne zdi dovolj, da so me kot 44 letnega moža skozi 15 mesecev po bojiščih bičali in križali, obetal vrv in me namesto mladih oficirjev pošiljali naravnost v pogin?

(Konec prih.)

ovadila tudi finančni oblasti. Dne 20. t. m. je bil ustavljen trgovski pomočnik N. B. z Dunaja, ker je tukaj verižil z različnim blagom ki ga je prinesel iz N. Avstr. Kaznovan je bil na 2000 K in en mesec zapora.

Pogreb inženjerja Khaila se vrši danes pop. ob polu 18. uri na pokopališču Pobrežje.

Vlom pri kotlarju Veisu. V noči od sobote na nedeljo se je na Trgu svobode pri kotlarju Veisu izvršil predrzen vlom. Vlomilec je odprl vnanja in notranja vrata ter iz p.salne mize ukradel 48.000 K, katero svoto je g. Veis isti dan dvignil v banki in zvečer pustil v miznici, pozabivši tudi ključ. Ker se g. Veis baie peča tudi s kriminalistikom, mu ne bo težko izslediti storilca.

Tatvina v Križevem dvorcu. V noči od sobote na nedeljo se je v gostilni Križevga dvora izvršila večja tatvina in sicer: več moškega, ženskega in posteljnega perila, namiznih prtov, vina iz kleti in raznih drugih predmetov. Žensko perilo je bilo zaznamovano z L. Š., moško z L. H., posteljno z F. P. Vrednost ukradenih stvari znaša nad 20.000 kron. Občinstvo se svari pred nakupom stvari iz te tatvine. Kdor bi slučajno zvedel za storilca, dobi 1000 K nagrade.

Pretep v Veliki kavarni. V nedeljo večer je prišlo do dejanskega spopada med nekim častnikom in civilistom, ki je bil ranjen. Priče se iščejo.

Ptuj. Poročil se je g. Alojz Ploj, trgovec na Fali z gdč. Marijo Arnuž iz Ptuja. Mlademu paru obilo sreče.

Obmejni št. Ilj bo obhajal 10. septembra t. l. desetletnico otvoritve »Slovenskega doma«. Kakor znano, so bili za to ogroženo slovensko trdnjavo vedno složno na delu vsi mariborski in šentiljski Slovenci brez ozira na politično mišljenje. Nikdo ni vprašal, si klerikalec ali liberal, pri vsaki narodni prireditvi si bil vsak dobrodošel kot Slovenec. Mariborski Slovenci so kaj radi pohiteli na obmejne veselice. Blagopokojna narodna dvojica — župnik Kelemina in nadučitelj Zorko — sta delovala vedno roko v roki in dobro je bilo tako. Ko pa je vodil šolo Südmarkin eksponent Sađu, so se gospodje kaplani in učitelji strnjevali pri narodnih podjetjih v trdno verigo. Omenjam le imeni Roškar in Poljanec. S skupnimi žrtvami se je zgradil »Slovenski dom«, to ognjišče šentiljskih Slovencev. In s daj ob desetletnici? Zasukal je bojeviti gospod, ki je slučajno na krmitu, kolo vse prireditve popolnoma v smer klerikalne nestrpnosti. Postavilo se je že v »Straži« jez z napisom: Vstop je klerikalcem dovoljen! Pompozno namreč razglašajo, da pridejo k svečanosti mariborski Orli, ta najnovejša reklama klerikalne stranke. Kajpa, da se jim bo pridedil »slovesen sprejem«. Dobro je, da pridejo iz Maribora klerikalni Slovenci, a naj bi prišli kot res narodno krepilo, le kot Slovenci, ne pa kot sovražno dražilo. S kakšno pravico si osvajate št. Ilj in njegov »Slovenski dom«? Ga nismo li vsi gradili, reševali in držali? Zdaj pa boste vpili in se bahali, da je vse le sad vašega truda. Take prireditve bi naj bile le res nepristransko narodne, ne pa strankarske. Dajte cerkvi, kar je cerkvenega in narodu, kar je narodnega, ne posnemajte pa nepoštenega žida, kojega načelo je: Kšeft je kšeft.

Selnica ob Dravi. V svoji 91. številki je prinesla »Straža« med drugim tudi kratko vest »Sokoli« in narodnost«, v kateri si je tukajšnji dopisnik izposodil malce moje osebo, o kateri trdi, da je bila pred in med vojno »zagrizen nemškutar« sedaj pa je našla milost v očeh Rušanov, ker pomaga, kot starosta tukajšnjega sokola, pobijati v dravski dolini »klerikalnega zmaf«. Nebi odgovorjal na takšno budalost klerikalnega dovisnika, da pa tudi širša javnost izve resnicoljubnost teh gospodov, ugotovim sledeče: Klerikalni dopisnik naj pobrska v arhivu »Slov. gosp.« iz leta 1907, ter naj tam prečita dopis iz Selnice ob Dravi v katerem se mi izreka zahvala za dobro uspelo veselico v prid bral-nemu društvu. Ob enem naj mi dopisnik našteje vse one slovenske prireditve katerih, če ne vodja, pa saj sodelovatelj jaz nisem

bil. Kdo je hodil v napredne Ruše v hudi zimi k vajam ter prireditvam tamošnjega bralnega društva? Kdo je bil soustanovnik ter večletni tajnik tukajšne posojilnice? Ali nisem že pred vojno gmotno podpiral Sokola? Ali Vas že zapušča spomin, da ste pozabili, da se mi je milost katero sem sedaj našel v očeh Rušanov ponujala od Vaše strani v veliko večji meri, ko ste me hoteli postaviti za gerenta, če bi trobil v Vaš rog? Ali niste vedeli takrat, da sem bil prej nemškutar? Ali ni to le sad onemogle jeze, ker nisem Vaš pristaš? Sicer pa poglejte v Vaše vrste in če najdete, da ste brez madeža, potem poberite kamen in ga vržite tudi na tiste, kateri so drugega naziranja kakor ste Vi. Toliko v pojasnilo. Če pa hočete osebni boj, tedaj pa le krepko naprej, gradiva dovolj.

Jos. Žunko.

Strašen rodbinski roman — inženjer Khail umorjen?

V soboto zvečer okrog 21. ure se je iz odprtih oken hiše št. 4 na Miklošičevi cesti slišal krik in hrup, ki je izzval ljudi iz sosednjih hiš k zbiranju več pred hišo stoječih grušč. Med tem ko so v gibal po vzrokih, je krik in hrup zgoraj pojenjal, nekaj težkega je padlo na tla, slišale so se besede z ironičnim naglasom: »Hund, sprich jetzt! Hund verdammter, warum sprichst du jetzt nicht mehr? Sprich, was hast du meiner Schwester getan? Was wird aus dem armen Kind werden? . . .« Potem je tudi to utihnilo. Pač pa so se spodaj slišali vzkliki: »Umoril ga je! Ubil ga je! Revež, ravno pred 1 uro se je pripeljal iz Trsta, da ga tukaj ubijejo!« »Koga so ubili?« »No, niste poznali inženjerja Khaila s ščipalnikom, obritega obraza, zahajal je v kavarno Central, po očetju je bil Ceh, mati mu je Italijanka, stariši žive v Trstu?« In ljudje so govorili in povedali marsikaj: da je bil inženjer Khail oženjen s sestro dveh bratov oficirjev Vučetič, da sta se z ženo in taščo slabo razumela, da je bil večkrat pepir v hiši, da je žena s taščo in komaj porojenim otrokom vred morala nekoč sredi noči pred Khailom bežati, ker je bil mož v časih tako čuden, da sta ga svaka oficirja — nemškega mišljenja — radi tega črtila, da ga je ta, ki je zdaj gori, nadporočnik, te dni iz Trsta pozval, naj pride takoj, da se zadeva z ženo uredi, predno on, nadporočnik konča svoj dopust. Khail je res prišel ravno pred 1 uro, še z izvoščkom se je pripeljal. Stranke spodaj so slišale takoj pri sestanku obeh kričanje, ropot . . . in zdaj je vse tiho.

Med tem ko so ljudje na ulicah ugibali in tudi marsikaj kot resnično uganili, so šli moške postave gori v stanovanje; slišal se je zopet ropot — nadporočnik se je baje branil slediti povelju aretacije.

Inženjer Khail je ležal že tedaj, ko so slišali besede: Hund, warum sprichst du nicht? iztegnjen, mrtev na tleh sobe. Prepeljali so ga na pokopališče Pobrežja, kjer so ga včeraj umili. Bil je v obrazu in po glavi tako zdelan, da ga je bilo komaj spoznati; torej se ne bo vjemalo s pripovedovanjem nekega višjega oficirja, ki je včeraj vedel povedati, da sta se nadporočnik Vučetič in inženjer Khail sicer sprijela, da je tudi Vučetič poškodovan na roki, toda da je Vučetič svojega nasprotnika le sunil od sebe, nakar se je Khailu spodrsnilo in si je pri padcu vznak slučajno nesrečno razbil črepinjo. Govori se tudi, da so ljudje slišali, da je nadporočnik svaka pozval na dvoboj na 15 korakov. Kako se je dejanje izvršilo, to ob tem trenutku še ni popolnoma pojasnjeno. Gotovo je le, da je Khail žrtev tega sestanka s svakom.

Spričo podatkov, ki smo jih ob sklepu lista prejeli iz zanesljivega vira, je bil konec inženjerja Khaila strašen, a strašna je tudi predzgodovina tega konca, na katerem nosi umorjeni tudi sam velik del krivde. Tu imamo pred seboj res v pravem pomenu tragičen rodbinski roman, s katerega podrobnostmi se pečamo v jutrajšnji zaključni izdaji lista.

Za danes se omejimo le še na kratke podatke: Inženjer Vladimir Khail je bil 34 let star, genij v svojem poklicu, izumel je v zadnji vojni več iznajdb, za katere je od Avstrije pričakoval dva milijona kron. V zadnjem času je bil brez stalnega poklica, je mnogo hazardiral, v Perkovi ulici si je kupil hišo, ljubeznjiv v družbi, skrajno surov napram svoji ženi, od katere se je hotel ločiti.

Georg Vučetič, sin umrlega polkovnika pri 27. pešpolku v Ljubljani, 27 let star, nadporočnik pri letalski stotnji v Novem Sadu, je prišel pred osmimi dnevi v lastnosti kot varuh svojih bratov in sester na dopust v Maribor. Tu je pismeno zahteval od svaka, ki se je nahajal pri stariših v Trstu, naj pride v Maribor, da se uredi zadeva ločitve z ženo. Khail je res prišel v soboto večer. Takoj po prihodu je šel švak k njemu v sobo. Prizor, ki se je med obema izvršil, do te ure še ni pojasnjen. Svak trdi, da ga je inženjer prvi napadel s sunkom z nogo v trebuh, Moral se je med obema vršiti strašen boj, kajti ko je poleg stanujoči krojaški mojster Šetina prvi prišel v sobo, je Khail do nespoznanja razbit in krvav po glavi že ležal mrtev na preprogi na tleh. Vučetič, pa je prišel iz sobe kakor bi bil popolnoma pijan ter napram prestrašeni družini izpregovoril: »Ich weiss nicht, was mit ihm ist, er gibt mir keine Antwort«. Nato je sam zahteval, da pride policija. Po izpovedbi prič se Vučetič aretaciji ni zoperstavil, kakor se govori, marveč se je na ukaz matere »gehe nur mit den Herren«, pustil mirno odvesti; stražnika sta ga morala držati pod pazduho, tako slaboten je bil.

Natančno poročilo kakor rečeno, sledi jutri.

Sokolstvo.

Olepševanje hiš. Vsak Sokol in vsaka Sokolica naj okraši vsa okna svojega stanovanja in obesi v enem veliko zastavo. Ravno tako naj skrbi za to, da okrasijo vse slovenske stranke v dotičnih hišah svoja okna. Kdor si ne more dobiti zelenja in zastav, jih dobi od četrtka naprej v Narodnem domu.

Sokol v Mariboru opozarja vse svoje članstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice na zletno telovadišče. Iste se dobe v zletni pisarni v Narodnem domu.

Redovne vaje za člane v kroju se vrše zadnjič v četrtek dne 26. t. m. ob 20. uri zvečer v Narodnem domu. Udeležiti se ima teh vsak član, ki nastopi v društvenem kroju, ker se ga sicer ne bo pripustilo k sprevodu.

Mariborska Sokolska župa pozivlja vse svoje članstvo, naj se pripelje v Maribor s posebnimi vlaki in sicer prihajata vlak na prog Korošice Maribor v nedeljo ob 6. uri, iz Koroške pa v soboto ob 20. uri (koroški kolodvor). Drugi izletniki se lahko vozijo z legitimacijami tudi z rednimi vlaki. Legitimacije zamorejo dobiti tudi nečlani. Društva, ki rabijo višje število legitimacij kakor jim je bilo poslano, naj brzojavno naroče.

Veselični odsek za Sokolski zlet ima v sredo, 25. t. m. ob 20. uri zvečer sejo v Narodnem domu. Cenjene dame in gospode, ki so kaj prevzeli, da se iste zanesljivo udeležite!

Blago za zastave in vse druge potrebščine za kroje se dobijo v trgovini Fr. Majer na oglu Glavnega trga in Stolne ulice.

Venci za okrašenje oken bodo od četrtka naprej v Narodnem domu na razpolago tistim, ki si jih ne morejo sami preskrbeti.

Rediteljski odsek ima sejo jutri in sicer ob 18. uri za članice, ob 19. uri za člane.

Stanovanjski odsek rabi radi obilo gostov sobe za prenočišča. Pozivlja se vse narodno meščanstvo naj gre stanov. odseku kar mogoče na roko in prijavi vsako posteljo, ki jo ima na ras polago stan. odseku zletnega odbora v zletni pisarni, Narodni dom.

Zanimanje za naš zlet je po vsej kraljevini zelo veliko kar pričujejo zlasti obilne prijave. Vozili bodo posebni vlaki iz Beograda, Zagreba, Kotoribe, Ljubljane, Celja in Koroške, ki nam obetajo na tisoče bratskih gostov, kar pride da bo naš zlet res prva in prava jugoslovenske manifestacija v Mariboru.

Vso narodno in Sokolu naklonjeno ženstvo, posebno pa sestre Sokolice se vabijo v torek ob 18. uri k važnemu sestanku v Narodni dom v svrhu pogovora radi olupšave mesta, zletišča in paviljonov.

Tribune na telovadišču na Tezni izvzemši železje se bodo prodale ter naj se vložijo tozadevne pismene ponudbe na zletni odbor, Narodni dom do 27. avgusta.

Razne vesti.

Kako se obogati? Na to vprašanje so dali trije ameriški in neki turški bogataš, ki so se rodili v veliki revščini: M. Astor pravi: »Izogibajte se alkoholnih pljač in tobaka, ne delajte dolgov, hranite in dajte svoje prihranke na pravo mesto!« — M. Pitsburg izjavlja: »Delajte dvojno, da zaslužite dvojno plačo!« — M. Rockefeller svetuje: »Vstajajte zgodaj!« — Najbolj pa je originalen odgovor turškega bogataša Djeverja: On pravi: »Kismet — usoda. Kar je komu namenjeno, to mu ne uide!«

Za preprosto obleko. Na dirkališče v Auteniliu so prišli pred kratkim trije gosposdije, v vseh salonih poznani kavalirji, ki so bili oblečeni v ogoljene suknje in v nepolikane svetje hlače. Še nikoli niso prišli na tribuno elegantnega sveta ljudje s tako zunanostjo; ta dogodek je vzbudil zato veliko senzacijo, posebno ker so bili to najbogatejši bankirji v Evropi. Maurice Rotschild, kralj rolete v Monte Carlo Edmond Blanc in Andrej Fonjuireres, ki je kralj pariških salonov 20. stoletja. Pravijo, da je dal inicijativo za to finančni minister Marsal, da bi dal s tem lekcijo razsijnim damam in gospodi pariške družbe. Kot se govori zbira minister ljudi iz najvišjih krogov v tajno društvo, ki hočejo z najenostavnejšo obleko dokazati svoj okus.

Podganja koža. Nekateri francoski rokavičarji so začeli proizvajati fine ženske rokavice iz kož navadnih podgan. Na to idejo pa rokavičarji niso prišli radi tega, ker je podganja koža cenejša od antilopje ali jelenje kože, temveč, ker se da podganja koža zelo fino pripraviti za rokavice. Sicer pa ideja ni popolnoma nova. Že v 18. stoletju je delal neki čevljar ženske solne iz podganje kože je potreboval za en šoln šest podganjih kožic, ker je samo del kože na hrpu dovolj močan za takšno uporabo. Poprej so krasile podganje kože žensko nogo, sedaj pa bodo roko.

Originalne ženitne ponudbe. V nekem newyorškem listu je iskal pred kratkim neki možki ženo, kateri ni treba biti niti lepa, niti mlada, niti bogata, ampak le okoli dva metra velika. Neki drug možki je iskal za nevesto vdovo, katere prvi mož je bil obošen, ali pa usmrčen na električnem stolu, češ, da nikakor ne bi mogel poslušati slavospev svoje žene na njenega prvega moža. V nekem angleškem listu je bila pred kratkim sledeča ženitna ponudba: V svrhu ženitve iščem družico, ki je najmanj 50 let stara. Biti mora gluha in mutista, sovražiti glasbo, otroke in pse in posebno še alkohol.

I. pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920!

Slovinci! Jugosloveni!

V četrtek, dne 26. avgusta 1920 izide prva številka novega dnevnika

„TABOR“.

„TABOR“ bo izhajal mesto dosedanjega dnevnika „Mariborski delavec“ in sicer v povečani obliki.

„TABOR“ bo edini slovenski dnevnik na bivšem Štajerskem, Koroškem in Prekmurju.

„TABOR“ bo naš obmejni narodni in napredni tabor, ki bo branil in čuval našo sveto narodno in napredno stvar.

„TABOR“ bo najcenejši dnevnik v vsej Jugoslaviji. Stal bode samo 10 K na mesec, posamezna številka pa 60 vinarjev.

Dolžnost vsakega zavednega in naprednega Slovenca je, da si ta list naroči, ga širi in podpira.

Pošljite takoj Vaš naslov, kakor tudi naslove Vaših znancev, ki bi se morda naročili na „TABOR“, da jim pošljemo prvo številko na ogled.

Uredništvo „TABORA“.

Zadnje vesti.**Poraz ruske sovjetske vojske.**

Varšava, 22. avgusta. Pri Ceglovu je razgnala poljska vojska ostanke 8. in 9. ruske armade. Južnozapadno od Wlodova pa je zajela ostanke 68. divizije. Vzhodno Chelma so bili vrženi Rusi zopet čez Bug. V zadnjih treh dneh je bilo v sredini vjetih 20.000 Rusov ter zaplenjenih 1500 vozov tehničnega materiala in provijanta, 32 topov ter 112 strojnic.

Dunaj, 22. avgusta. Poljska zmaga obeta postati popolna. Poljaki prodirajo s silno naglico. V treh dneh so dospeli izpred Varšave ter zavzeli Brest Litovsk. S tem je nastal nov položaj in pogajanja, ki so se začela v Minsku postajajo za zmagujočo Poljsko brezsmiselna.

Naša zmaga v Albaniji.

LDU Beograd, 21. avgusta. „Tribuna“ javlja iz Skoplja: Položaj na debarski fronti se

je popolnoma izpremenil nam v prilog. Na vsej črti vlada popoln mir. Nепrestano prihajajo nova ojačenja. V okolici se močno pozna vtis naših zmag. Ljudstvo se je umirilo in se zopet oprijelo svojega dela.

LDU Beograd, 21. avgusta. „Politika“ javlja iz Skoplja: Naš položaj na albanski fronti se je vsled prihoda rezerv in novih ojačenj izdatno izboljšal. Do konca tega tedna se bogotovo posrečilo našim četam, da vržejo Albance čez mejo. Prevladuje mnenje, da so v zvezi z italijansko-albanskim napadom tudi Bolgari, ker se zadnje tri dni opaža zelo živahno gibanje bolgarskih komitašev ob naši jugovzhodni meji.

Uradno poročilo o odnošajih z Albanijo.

LDU Beograd, 21. avgusta. Presburo javlja: Albanska delegacija je objavila cirkular, v katerem se pritožuje nad tem, da je dne 1. avgusta srbska vojska vpadla v okolico Škadra, Debra in Elbasana, da bi uničila albansko državo in albansko pleme. Pooblaščenici smo izjavili da niti 1. avgusta niti pozneje ni srbska vojska vpadla v albansko ozemlje ter da niti mislila ni na to. Ravno vsled vpada s strani albanske vlade, ki se je izvršil dne 13. t. m. smo bili prisiljeni, da smo se umaknili z demarkacijske črte, ki smo jo zasedli oktobra meseca 1918, ko je srbska vojska sama, brez vsake pomoči iztirala avstrijsko-ogrsko vojsko iz vse Albanije, od Tirane pa do Škadra in Črnogore ter na ta način pomagala albanski vladi kakor prijateljica in zaveznica. Potemtakem je absurdno trditi, da hočemo uničiti albansko državo. Kako stališče zavzema beograjska vlada napram kneževini Albaniji že od leta 1913 dalje je znano. Stojimo na stališču, naj imajo Balkan balkanski narodi.

Samo naša vlada je zavzela to stališče na mirovni konferenci v Parizu v trenutku, ki je bil za albansko pleme tako usodepoln. Naša vlada je še poprej, l. 1913, s svojo intervencijo v Londonu omogočila postanek albanske kneževine. Sedaj čutimo albansko hvaležnost. Ni politično od albanske delegacije, da tako blatijo svrpe dobrotnike. Politika beograjske vlade ne more iti tako daleč, da bi dovolila napade z orožjem na svojo mejo ali na demarkacijski črti, ki je bila priznana od mirovne konference. To pa se je zgodilo dvakrat: prvič dne 25. julija v okolici Škadra, drugič pa 13. avgusta pri Debru. Ta dva primera po izjavah albanske vlade v Tirani kjer jih obžaluje in obsoja, kažeta anarhijo. Napade so izzvali elementi, katerih delo albanska vlada sicer ni odobrila, ni jih pa mogla preprečiti.

Za italijansko-jugoslovenska pogajanja.

LDU Beograd, 21. avgusta. Iz Rima javljajo: Čeprav trdi „Giornale d' Italia“ in drugi listi, da se pogajanja z našo kraljevino ne bodo vršila direktno, vendar piše „Il Secolo“ da pričakujejo, da se bosta Giolitti in Sforza sporazumela v interesu svojega naroda ter stopila v neposredna pogajanja s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Izid občinskih volitev v Beogradu.

LDU Beograd, 22. avgusta. Izid občinskih volitev, ki so se danes vršile v Beogradu, je nastopen: komunisti so dobili 3622 glasov, radikanci 3310, demokrati 2726, republikanci pa 643 glasov. Z ozirom na to so dosegli zmago komunisti. V smislu volilnega reda za občine, ki velja v Srbiji, bodo dobili komunisti v beograjski mestni upravi mesti predsednika in podpredsednika, razen tega pa dobijo komunisti še 30 odborniških mest. Radikanci dobijo osem odbornikov, demokratje 6 in republikanci enega. Skupno je 45 odborniških mest. Zastopnik komunistične liste je bil Filip Filipović. Izid občinskih volitev v ostali Srbiji še ni znan.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: F. r. Voglar.

Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Častniška obednica vojne realke v Mariboru sprejme eno kuharico. Prijaviti se je pri blagajniku realke. 365

Trgovski pomočnik železne stroke, večš slovenskega, nemškega in hrvaškega jezika, želi premeniti službo. Nastop po dogovoru. Cenj. ponudbe prosim pod „Trg. pomočnik“ na upravo lista. 345 3—3

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se proda. Vpraša se: Vrazova ul. 6, prtl., levo.

Meblovano mesečno sobo išče stalno nameščen gospod za takoj ali pa vsaj s 1. septembrom, če mogoče bolj v sredini mesta. Ponudbe pod „Soba“ na upravo tega lista.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Uredništvo „TABORA“ sprejme

mlajšega gospoda s srednješolsko, ali vsaj podobno izobrazbo, ki bi imel veselje do novinarstva kot

pomožnega sourednika.

Dobri stilisti in stenografi imajo prednost. Plača po dogovoru.

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!**„Balkan“**

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• MARIBOR •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1

Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Spedijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.